

Quan *parlar* significa més que *parlar*

QUIM GIBERT (PSICÒLEG)

El psiquiatre Boris Cyrulnik diu que atribuïm sentit a les coses perquè el nostre és un món viu, que es mou a cavall de la memòria i els somnis. A fi i efecte d'exemplificar-ho, Cyrulnik ens relata la historieta d'un pare feinejant en el jardí mentre la mainada guaita la televisió al menjador. Quan el pare entra un moment a casa se sorprèn de veure la cara de terror que la pel·lícula desvetlla en els seus fills. En la pantalla, un home està a punt de prendre's una tassa de te. Una estona abans, algú ha ficat cianur en el te, però el pare, com que era al jardí, no pot lligar caps i troba exagerada la reacció dels fills. I és que la canalla dedueix que el risc que corre l'home és mortal. Simultàniament, doncs, una mateixa escena esfereïx aquells que han seguit fil per randa el film i deixa indiferent a qui contempla una imatge aïllada. Per a la mainada, la tassa de te representa més que una tassa de te, atès que tenen ben enregistrada la seqüència anterior, la del cianur; i, en conseqüència, el possible desenllaç fatal que es pot desencadenar en una seqüència posterior. És a dir, el present que observen els vaillets ha quedat impregnat d'un passat recent, fet que provoca angoixa tan sols de pensar en un

futur immediat. Només qui va seguint la pel·lícula disposa d'una panoràmica del que s'esdevé. Això explica el contrast emocional que es produeix entre la canalla i el pare.

Aquest relat és extrapolable a l'àmbit dels usos lingüístics. I és que quan els catalanoparlants ens passem sistemàticament al castellà és probablement perquè ens estem massa hores al jardí, que vindria a representar un espai d'evasió. Veure el film sencer des del menjador, que vindria a representar un espai proper a la nostra realitat sociolingüística, és un patiment gens exagerat. Bàsicament perquè la realitat sociolingüística del català va de mal borràs, salvant les excepcions que vulgueu. Aquest *dolor de llengua*, que diria el magnífic escriptor Enric Larreula, no és entès per qui tot d'una entra des del jardí. Senzillament perquè el fragment televisiu que pugui contemplar en aquell incís no li transmet cap dada significativa.

Arran de la fragilitat en què es mou el català, sobretot a l'hora de fer-lo servir, parlar castellà representa molt més que parlar castellà: representa arraconar progressivament els usos lingüístics interpersonals del català, amb la qual cosa la llengua corre el risc d'extingir-se. I, ens agradi o no, en som còmplices.

Sentir el forner parlant en castellà a un client mentre esperem el torn, no implica que el forner no sigui competent en català (o que ens pugui entendre). Ser capaços d'encetar converses en català sovint depèn de nosaltres. És sols qüestió de voler-ho; i persistir en el manteniment del català, malgrat que ens responguin en castellà, perquè en més d'un cas l'interlocutor s'acaba passant al català. En aquest sentit, Cathy Sweeney, una filòloga irlandesa que des de 1969 viu a Mallorca, diu «tenc per norma avançar-me a saludar jo primera i adreçar-me a l'interlocutor en català per així establir la llengua de comunicació» (dins el llibre *Nosaltres, els catalans*). De fet, parlar en català representa molt més que parlar en català: representa revitalitzar, en hores baixes, la nostra principal senya d'identitat. Per a Francesc Ferrer i Gironès, polític i escriptor, amb una sola actuació en tindriem prou: «Seria bo que els catalans mai no abandonéssim la llengua, en cap cas [...]. Si tots sempre parléssim en català, sense renunciar-hi mai, ja seria suficient. Cal saber que jurídicament no tenim obligació de parlar en cap altra llengua que la nostra» (dins LN, núm. 53, p. 39). I és que la màxima de Ferrer Gironès era: «Qui estima la llengua, la fa servir.» ♦

www.culturamenorca.org/sal

La teva web de consulta sobre
la llengua catalana a Menorca:
publicacions

cursos
normatives

ajuts i campanyes...

i l'espai virtual *Bústia de la Ciutadania*

per poder fer consultes o comentaris sobre la llengua.

CONSELL INSULAR
DE MENORCA
DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI,
EDUCACIÓ I JOVENTUT

CONSELL INSULAR DE MENORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI,
EDUCACIÓ I JOVENTUT

Servei d'Assessorament Lingüístic

Actuacions

Bústia de la Ciutadania

Llengua

Jornades

Reglaments, normatives
i legislació

Benvinguts/Benvingudes

al web de llengua catalana i assessorament lingüístic del Consell Insular de Menorca. Aquí trobareu informació relativa a la llengua catalana a Menorca i a les tasques en matèria de normalització lingüística que es fan des del Consell.

Novetats

Cursos de llengua catalana per a
estrangers a Alaior +info

Concessió d'ajuts per al foment
de l'ús del català en establiments

Bústia de la ciutadania

APOSTROFACIÓ

Per Pilar Vinent

APOSTROFACIÓ

Per Marta

dependent/dependent

Per Pilar Vinent

APOSTROFACIÓ